

Verslag van de consultatie over de startnota voor de milieubeleidsovereenkomst voor afgewerkte olie

1 Situering

Voor afgewerkte olie geldt een aanvaardingsplicht. Dit houdt in dat de producent verantwoordelijk is voor het beheer van afgewerkte olie. De betrokken producenten hebben steeds via hun beroepsorganisaties een milieubeleidsovereenkomst (MBO) gesloten met de Vlaamse Regering om collectief de aanvaardingsplicht uit te voeren. De huidige MBO loopt af op 28 oktober 2018. De Vlaamse Regering zal onderhandelingen opstarten met de sector om tot een nieuwe MBO te komen.

Conform titel VI 'Milieubeleidsovereenkomsten' van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) heeft de bevoegde minister daarom een startnota opgesteld die de beleidskeuze motiveert en de belangrijkste doelstellingen en krachtlijnen beschrijft. Het decreet bepaalt dat over de startnota een consultatie moet worden georganiseerd. Daartoe werd:

- de startnota overgemaakt aan de Minaraad en de voorzitter van het Vlaams Parlement;
- de website waarop de startnota beschikbaar is gemeld aan belanghebbenden. Hiertoe werd door de OVAM een mail gestuurd naar een 100-tal contactpersonen (alle OVAM contacten inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid).

Gedurende de consultatie die liep van 12 januari tot en met 12 februari 2018 kon iedereen opmerkingen en bezwaren overmaken aan de OVAM.

De regelgeving inzake MBO's houdt verder in dat de OVAM alle reacties onderzoekt en over de consultatie een verslag opstelt. Dit verslag motiveert waarom de startnota al dan niet wordt aangepast en verantwoordt de beslissing om al dan niet te onderhandelen over de MBO. De Vlaamse Regering dient de startnota goed te keuren. Het verslag is openbaar en wordt samen met de goedgekeurde startnota bezorgd aan de belanghebbenden die bezwaren of opmerkingen hebben geformuleerd.

2 Ontvangen opmerkingen en bezwaren

Volgende actoren hebben opmerkingen en bezwaren overgemaakt:

- Minaraad 2 februari 2018
- Interafval 12 februari 2018
- Go4Circle 9 februari 2018

3 Bespreking van de opmerkingen

3.1 Minaraad

3.1.1 Inzameling

3.1.1.1 Opmerking

Inzake de inzameling van afgewerkte olie meent de Raad dat de oorzaak, die in de startnota naar voor wordt geschoven voor de daling van de ingezamelde hoeveelheid, (gedeeltelijk) zou moeten wegvallen door de opnieuw aantrekkende internationale olieprijs en de vooruitzichten ter zake, zoals die uit de recente berichtgeving blijken. Een en ander roept bij de Raad evenwel de vraag op hoe men de bescherming van mens en milieu (en dus de toepassing van VLAREM/A) minstens op eenzelfde peil kan houden en zo mogelijk verbeteren, ongeacht de grillige evolutie van de olieprijs. Vanuit deze optiek ondersteunt de Raad het uitgangspunt van de OVAM om de inzameldoelstelling niet te verlagen en de MBO zodanig op te stellen dat het beheersorganisme

ertoe gebracht zou worden extra maatregelen te nemen. In de startnota wordt meegegeven dat men overweegt om de premies voor professionele ontdoeners op te trekken en in te zetten op meer sensibilisering. De Raad beschikt over onvoldoende elementen om de effecten hiervan in te schatten. Wanneer het illegale verbranding van afgewerkte olie betreft, gaat de Raad er van uit dat er ook nood is aan een versterkte en risico-gebaseerde handhaving van de regelgeving door de overheid, los van de verplichtingen uit de toekomstige MBO.

3.1.1.2 Voorstel voor besluit

Het is niet nodig een wijziging aan de startnota door te voeren gezien de Minaraad de startnota steunt op dit vlak. De OVAM zal de handhaving van de regelgeving rond inzameling van afgewerkte olie blijven uitvoeren, en dit minstens zolang het bereikte inzamelpercentage niet voldoet aan de geldende doelstelling.

3.1.2 Verwerking

3.1.2.1 Opmerking

Wat de verwerking van afgewerkte olie aangaat, stelt de Minaraad vast dat de startnota het voornemen uitdrukt om in de toekomstige MBO de actuele verwerkingsdoelstelling op 85% te behouden (niettegenstaande deze "jaar na jaar wordt behaald"). De Raad stelt vast dat de afgelegde weg omtrent verwerking geleid heeft tot een Europese topositie; de Raad vraagt om te onderzoeken onder welke condities het mogelijk zou zijn om deze reeds afgelegde weg minstens te handhaven waarbij de baten voor de sector eveneens aan bod komen, zonder enige afbreuk te doen aan de milieuaspecten.

3.1.2.2 Toelichting

De Raad vraagt dat de momenteel behaalde verwerkingsresultaten, die hoger liggen dan de doelstelling, minstens behouden blijven. De OVAM vindt dit een terechte vraag. Bovendien is intussen duidelijk dat er geen Europese doelstellingen zullen komen de eerste jaren. We stellen voor om de doelstelling te verhogen naar een niveau dat meer aansluit bij de behaalde resultaten.

3.1.2.3 Voorstel voor besluit

Punt 3.4.2 van de startnota wordt als volgt aangepast:

~~De OVAM Het Vlaamse Gewest wil de verwerkingsresultatendoelstellingen behouden. We stellen daarom voor om de doelstelling te verhogen naar minstens 90% verwerking van de ingezamelde afgewerkte olie door middel van regeneratie, herraffinage of ander hergebruik.~~

3.2 Interafval

3.2.1 Behoud van de aanvaardingsplicht

3.2.1.1 Opmerking

Interafval is voorstander om de producentenverantwoordelijkheid voor afgewerkte olie te behouden. Uit de startnota blijkt dat de marktprijs van afgewerkte olie sterk is gedaald. Via een producentenverantwoordelijkheid kan de milieukost geïnternaliseerd worden, nemen de producenten van olie een financiële verantwoordelijkheid voor de inzameling en kan recyclage verder gestimuleerd worden. Vertrekkende vanuit het bestaande instrumentarium in de Vlaamse regelgeving voor het uitvoeren van de producentenverantwoordelijkheid is Interafval voorstander om de aanvaardingsplicht te behouden.

3.2.1.2 Toelichting

Het is niet nodig een wijziging aan de startnota door te voeren gezien Interafval de startnota steunt op dit vlak.

3.2.2 Volledige producentenverantwoordelijkheid door ambitieuze inzameldoelstelling

3.2.2.1 Opmerking

De OVAM wil de inzameldoelstelling van 90% uit de huidige MBO behouden. Gezien het dalend inzamelpercentage van de afgelopen jaren is dit voor de OVAM een voldoende hoge doelstelling.

Interafval mist de ambitie en stelt voor om de inzameldoelstelling te verhogen naar 100%. Op deze manier zou de Vlaamse overheid het principe van de producentenverantwoordelijkheid volledig toepassen.

3.2.2.2 Toelichting

De OVAM meent dat de inzameldoelstelling van 90% voldoende ambitieus is. De sector neemt haar verantwoordelijkheid volledig in die zin dat alle afgewerkte olie die aan het inzamelsysteem wordt aangeboden, ingezameld wordt. Dit engagement houdt niet op indien de inzameling reeds 90% zou bedragen. Bovendien moet men rekening houden met de complexiteit van deze afvalstroom in die zin dat niet eenduidig kan berekend worden hoeveel afgewerkte olie beschikbaar is voor inzameling. Een deel van de olie die op de markt wordt gezet, komt immers niet vrij als afval (bv. smeerolie). Gezien er dus moet gewerkt worden met correctiefactoren is een inzameldoelstelling van 90% ambitieus, maar biedt het toch enige marge voor die onzekerheid. .

3.2.2.3 Voorstel voor besluit

Het is niet nodig een wijziging aan de startnota door te voeren.

3.2.3 Ontwijkgedrag bij professionele gebruikers ontmoedigen

3.2.3.1 Opmerking

Volgens de startnota is de illegale verbranding van afvalolie door professionele gebruikers de belangrijkste oorzaak voor het niet behalen van de inzameldoelstelling van 90%. Dit ontwijkgedrag wordt veroorzaakt door een gewijzigde marktsituatie: professionele gebruikers van olie moeten in tegenstelling tot het verleden betalen voor de ophaling van gebruikte olie. Volgens Interafval moeten de betrokken partijen in de looptijd van de nieuwe MBO initiatieven nemen om dit ontwijkgedrag tegen te gaan. Zo is er nood aan handhaving van professionele gebruikers van olie. Daarnaast zou de milieubijdrage verhoogd kunnen worden om de kosten voor professionele gebruikers voor de ophaling van gebruikte olie te dekken.

3.2.3.2 Toelichting

Zoals ook al vermeld in punt 3.1.1.2 van dit verslag zal de OVAM de handhaving van de regelgeving rond inzameling van afgewerkte olie blijven uitvoeren, en dit minstens zolang het bereikte inzamelpercentage niet voldoet aan de geldende doelstelling. Wat de verhoging van de milieubijdrage betreft, verwijzen we naar punt 3.6 van de startnota. Hier wordt vermeld dat naar aanleiding van de nieuwe MBO mogelijks bijkomende kosten kunnen ontstaan voor het beheersorganisme door de uitvoering van de extra stimulerende maatregelen ter bevordering van de inzameling. We wijzen er ook op dat de vergoeding voor de professionele gebruikers de laatste jaren al is opgetrokken. Deze kosten zullen dan ook doorgerekend worden aan de leden door een verhoging van de milieubijdragen.

3.2.3.3 Voorstel voor besluit

Het is niet nodig een wijziging aan de startnota door te voeren.

3.2.4 Inzameling op recyclageparken

3.2.4.1 Opmerking

Ook in de nieuwe MBO moet de gemeentelijke inzamelinfrastructuur gezien worden als belangrijkste inzamelkanaal voor afgewerkte olie van huishoudelijke oorsprong. In uitvoering van het VLAREMA moet het huidige vergoedingssysteem voor de rechtspersonen van publiek recht behouden blijven. Voor de praktische modaliteiten inzake de inzameling en de vergoeding van de rechtspersonen van publiek recht stelt Interafval voor om, net zoals in de huidige MBO, samen met het beheersorganisme Valorlub een modelovereenkomst op te stellen.

3.2.4.2 Voorstel voor besluit

Het is niet nodig een wijziging aan de startnota door te voeren gezien Interafval de startnota steunt op dit vlak.

3.3 GO4CIRCLE

3.3.1 Handhaving

3.3.1.1 Opmerking

GO4CIRCLE benadrukt het belang van een efficiënte handhaving, zeker in periodes waar de olieprijsen aan de lage kant zijn. In dergelijke situatie is de verleiding sterk om afvalolie in eigen stookinstallatie te verbranden.

3.3.1.2 Toelichting

Zoals ook al vermeld in punt 3.1.1.2 van dit verslag zal de OVAM de handhaving van de regelgeving rond inzameling van afgewerkte olie blijven uitvoeren, en dit minstens zolang het bereikte inzamelpercentage niet voldoet aan de geldende doelstelling.

3.3.1.3 Voorstel voor besluit

Het is niet nodig een wijziging aan de startnota door te voeren.

3.3.2 In kaart brengen niet-selectief ingezamelde afvalolie

3.3.2.1 Opmerking

Er zou in kaart moeten gebracht worden hoeveel afvalolie niet selectief wordt aangeboden (bijv. afgevoerd als "solvent", wegens prijs en/of kwaliteitseisen mbt regeneratie). Mogelijks is hier ook een verklaring te vinden voor een daling van de opgehaalde volumes. Misschien moet hier meer aandacht voor gevraagd worden in de nieuwe MBO.

3.3.2.2 Toelichting

De OVAM vindt dit een goede suggestie. Afhankelijk van de verklaring van de daling van de ingezamelde hoeveelheid afgewerkte olie, zullen andere maatregelen noodzakelijk blijken. Dit aspect zal meegenomen worden tijdens de MBO-onderhandelingen bij de bespreking van de bijkomende maatregelen door de sector die ervoor moeten zorgen dat de inzameling van afgewerkte olie opnieuw toeneemt.

3.3.2.3 Voorstel voor besluit

Het is niet nodig een wijziging aan de startnota door te voeren.

4 Besluit

Uit de ontvangen opmerkingen blijkt een ruime steun voor de verderzetting van de aanvaardingsplicht op afgewerkte olie. De actoren delen de bezorgdheid over de dalende volumes in de afgelopen jaren.

Wat betreft de verwerking kan OVAM zich vinden in de opmerking van de Minaraad om de huidige resultaten te bestendigen. De startnota wordt in die zin bijgesteld. De OVAM stelt voor om de aangepaste startnota goed te keuren en de onderhandelingen te voeren op basis van de aangepaste startnota.